

Sygn. akt VIII **Pa 159/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy-Klimek (spr.)
Sędziowie:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2019r. w Gliwicach

sprawy z powództwa R. S. (S.), H. S. (1) (S.)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w J.

o świadczenie rekompensacyjne z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 28 czerwca 2018 r. **sygn. akt** VI P 778/17

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanej na rzecz każdego z powodów kwotę po 675 zł (sześćset siedemdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek (spr.) (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. Akt VIII Pa 159/18

UZASADNIENIE

Powodowie H. S. (1) i R. S. domagali się zasądzenia od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w J. kwoty po 10 000 zł tytułem rekompensaty za utratę prawa do bezpłatnego węgla oraz zasądzenia od pozwanej kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Na uzasadnienie żądania powódka H. S. (1) podała, że w związku z nabyciem uprawnień emerytalnych i rozwiązaniem stosunku pracy była uprawniona do bezpłatnego węgla za okres od grudnia 2014 roku.

Powód R. S. podał, że w związku z nabyciem uprawnień emerytalnych i rozwiązaniem stosunku pracy był uprawniony do bezpłatnego węgla za okres od listopada 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku.

Nadto wskazano, że ustawa wymaga, aby powodowie pobierali świadczenie emerytalne lub rentowe i nie uzależnia prawa do rekompensaty od okoliczności, czy deputat węglowy został faktycznie emerytowi/renciście wydany lub wypłacony. Według powodów istotna jest sama okoliczność nabycia uprawnienia do prawa do bezpłatnego węgla przed 31 grudnia 2014 roku.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska pozwana podała, że zarząd (...) Spółki (...) uchwałą z dnia 30 września 2014 roku odstąpił od wypłaty węgla deputatowego dla emerytów i rencistów w 2015 roku z uwagi na trudną sytuację finansową spółki. Zarząd wyszedł z założenia, że w zakresie węgla deputatowego dla emerytów i rencistów w (...) Spółce (...) nie obowiązują żadne układy i porozumienia zbiorowe. Wskazano, że zarząd (...) S.A. wypowiedział porozumienie zbiorowe z dnia 20 grudnia 2004 roku w zakresie prawa do deputatu węglowego w całości. Podniesiono, że roszczenia powodów opierają się na porozumieniu, które już w 2015 roku nie obowiązywało. Można więc przyjąć, że od 1 stycznia 2015 roku nie przysługiwał deputat węglowy osobom przechodzącym na emeryturę z KWK (...). Pozwana podniosła, że konieczną przesłanką do otrzymania rekompensaty jest potwierdzenie faktycznego pobierania przez powoda deputatu węglowego bądź też jego ekwiwalentu pieniężnego. Dopiero w takiej sytuacji można mówić o wystąpieniu szkody, której naprawienie następuje poprzez wypłacenie świadczenia rekompensacyjnego.

Ostatecznie pozwana nie kwestionowała tego, że podstawą wypłaty emerytom ekwiwalentu za węgiel do końca 2014 roku było Porozumienie z dnia 20 grudnia 2004 roku .

Sąd Rejonowy wG. wyrokiem z dnia 28 czerwca 2018r. sygn.. VIP 778/17 uwzględnił w stosunku do obu powodów powództwa w całości.

Powyższy wyrok zapadł w następującym stanie faktycznym :

Jak ustalono, powódka H. S. (2) w okresie od dnia 1 lutego 2004 roku do dnia 30 grudnia 2014 roku była zatrudniona w Kopalni (...) w K. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, ostatnio na stanowisku starszy inspektor na powierzchni.

Powód R. S. w okresie od dnia 2 października 1992 roku do dnia 25 listopada 2014 roku był zatrudniony w Kopalni (...) w K. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, ostatnio na stanowisku starszy ślusarz – pod ziemią.

Zgodnie z Porozumieniem z dnia 20 grudnia 2004 roku byłym pracownikom, których stosunek pracy został rozwiązany z (...) S.A. w K. po dniu wejścia w życie (tj. po dniu 1 stycznia 2005 roku) w związku z przejściem na emeryturę lub rentę przysługiwał bezpłatny węgiel w wymiarze 3 ton rocznie. Prawo do bezpłatnego węgla dla emerytów, rencistów i innych uprawnionych realizowane było w ekwiwalencie pieniężnym; natomiast prawo to na wniosek uprawnionego mogło zostać zrealizowane także w naturze. Bezpłatny węgiel przysługiwał na wniosek uprawnionego od dnia nabycia prawa do emerytury, renty, renty rodzinnej lub świadczenia przedemerytalnego określonego w decyzji organu uprawnionego do przyznania tych świadczeń (§5 Porozumienia).

Z dniem 1 sierpnia 2014 roku nowym pracodawcą powodów w trybie art. 23¹ k.p. została pozwana spółka w związku z nabyciem w dniu 31 lipca 2014 roku od (...) S.A. w K. zakładu (...).

Pozwana spółka przejęła tylko czynnych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, natomiast byli pracownicy KWK (...) zostali przyporządkowani do Zakładu (...) S.A. w K.. Przez okres jednego roku od daty zbycia KWK (...) pracownicy tej kopalni mieli zachowane dotychczasowe warunki płacowe.

Zarządy (...) S.A. w K. oraz (...) S.A. – w związku z trudną sytuacją ekonomiczno-finansową obu spółek i zagrożeniem upadłości firm – począwszy od dnia 1 stycznia 2015 roku dokonały likwidacji prawa emerytów, rencistów i innych uprawnionych osób do bezpłatnego węgla. W stosunku do byłych pracowników KWK (...) obowiązek wypłaty deputatu węglowego zachowany został przez (...) S.A.. Czynnici zaś pracownicy KWK (...) w razie przejścia na emeryturę lub rentę po dniu 31 lipca 2014 roku objęci byli przepisami dotyczącymi prawa do deputatu węglowego dla emerytów i innych uprawnionych osób obowiązującymi w (...) S.A..

Osoba, która przeszła na emeryturę mogła złożyć wniosek o ekwiwalent za węgiel w dowolnym czasie.

Stosunek pracy powódki H. S. (1) ustał z dniem 30 grudnia 2010 roku w związku z przejściem na emeryturę, którą następnie pobierała. Powódka zarówno w dacie przejścia na emeryturę, jak też w okresie późniejszym przebywała na terenie Polski. Powódka nie otrzymała deputatu węglowego za okres od przejścia na emeryturę do końca 2014 roku.

Stosunek pracy powoda R. S. ustał z dniem 25 listopada 2014 roku w związku z przejściem na emeryturę, którą następnie pobierał. Powód złożył deklarację emerycką odnośnie deputatu węglowego. Pozwana wypłaciła powodowi ekwiwalent za węgiel emerycki za okres od przejścia na emeryturę do końca 2014 roku.

W dniu 27 listopada 2017 roku pozwana wydała decyzję o odmowie przyznania powodowi R. S. rekompensaty z ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla. Przyczyną odmowy był brak statusu osoby uprawnionej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy.

W dniu 24 listopada 2017 roku pozwana wydała decyzję o odmowie przyznania powódce H. S. (1) rekompensaty z ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla. Przyczyną odmowy był brak statusu osoby uprawnionej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy.

Powodowie nie zgodzili się z powyższą decyzją i wnieśli odwołania do Sądu.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy uznał, iż żądanie pozwu co do zasady zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy wskazał, iż prawo do deputatu węglowego przyznane zostało pracownikom kopalń na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1981 roku w sprawie szczególnych przywilejów dla pracowników górnictwa – Karta górnika (Dz.U. z 2013 roku, Nr 2, poz. 13). Wynika ono wprost z § 19 ust. 1 Karty górnika, zgodnie z którym pracownikom objętym przepisami rozporządzenia (m.in. pracownicy kopalń węgla kamiennego) przysługuje deputat węglowy w naturze i ekwiwalencie pieniężnym lub tylko w ekwiwalencie pieniężnym. Nadto § 19 ust. 2 Karty górnika stanowi, że emerytom i rencistom uprawnionym do deputatu węglowego w okresie ich zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych objętych przepisami rozporządzenia oraz wdowom (wdowcom) i zupełnym sierotom po nich przysługuje bezpłatny węgiel opałowy lub ekwiwalent pieniężny za ten węgiel.

Z powyższego wynika zatem, że prawo do deputatu węglowego przyznane zostało dwóm różnym kategoriom osób, których pozycja społeczna i zawodowa jest odmienna. Do pierwszej kategorii osób uprawnionych do deputatu węglowego wchodzi czynni pracownicy kopalń, a prawo to ma status świadczenia związanego z pracą o charakterze wynagrodzenia za pracę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1986 roku, III PZP 36/86, LEX nr 14645). Drugą zaś kategorią osób objęci są emeryci i renciści górniczy (bądź wdowy i zupełne sieroty po nich),

którzy pomimo braku pozostawania w stosunku pracy uprawnieni są do świadczenia wynikającego z wcześniejszego zatrudnienia. W ich przypadku deputat węglowy stanowi wyraz szczególnego przywileju przyznanego w związku z wcześniejszą pracą wykonywaną w szczególnie trudnych warunkach pracy. Szczególny charakter tego świadczenia w stosunku do emerytów i rencistów polega na tym, że otrzymują oni świadczenie o charakterze wynagrodzenia za pracę przy braku wykonywania pracy. Deputat węglowy w ich przypadku nie posiada zatem cechy ekwiwalentności. Innymi słowy prawa do bezpłatnego węgla dla byłych pracowników nie można uznać za świadczenie wynikające ze stosunku pracy. Ze względu na swoją specyfikę winno ono być raczej zaklasyfikowane jako świadczenie związane ze stosunkiem pracy. Z tego też względu, patrząc z punktu pracodawcy, wydawanie węgla w ramach deputatów (bądź jego wypłata w formie ekwiwalentu pieniężnego) zwiększa koszty przedsiębiorstwa górniczego i zmniejsza ilość towaru przeznaczanego do sprzedaży i zmniejsza zysk (bądź bezpośrednio stanowi koszt przy wypłacie ekwiwalentu pieniężnego).

Następnie stwierdzono, iż w świetle art. 11 ust. 1 i art. 17 ustawy z dnia 2 lutego 1996 roku o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1996 roku, Nr 24, poz. 110) - Karta górnika zachowała moc do czasu objęcia pracowników, których jej przepisy dotyczą i w zakresie przedmiotu w nim normowanego – postanowieniami układu zbiorowego pracy lub innymi przepisami prawa pracy.

W przypadku emerytów i rencistów zatrudnionych wcześniej w Kopalni (...) od dnia 1 stycznia 2005 roku źródłem prawa do deputatu węglowego było Porozumienie z dnia 20 grudnia 2004 roku zawarte pomiędzy zarządem (...) S.A., a związkami zawodowymi. Tym samym każdy górnik z chwilą uzyskania statusu emeryta lub rencisty nabywał prawo do deputatu węglowego przeznaczonego dla emerytów i rencistów. Prawo to było nie niezależne od wcześniej wypłacanego deputatu węglowego dla pracowników. (...) realizowała uprawnienia emerytów i rencistów KWK (...) – których stosunek pracy ustał przed dniem 1 sierpnia 2014 roku – do bezpłatnego węgla aż do dnia skutecznego wypowiedzenia w tym zakresie Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku. Z kolei (...) S.A. z dniem 1 sierpnia 2014 roku przejęła na siebie obowiązek realizacji tego świadczenia jedynie względem emerytów i rencistów KWK (...), którzy w chwili przejścia tej kopalni byli jeszcze czynnymi pracownikami.

Jednakże i ta spółka węglowa – skutecznie -, co nie było kwestionowane w niniejszym postępowaniu, odstąpiła od wypłaty deputatu węglowego dla emerytów i rencistów w roku 2015. W następstwie tego emeryci i renciści (lub osoby po nich uprawnione) pracujący wcześniej w KWK (...) po 2014 roku pozbawieni zostali prawa do deputatu węglowego. Natomiast prawo do deputatu węglowego nie zostało odebrane nadal pracującym pracownikom kopalni.

W dniu 12 października 2017 roku uchwalona została ustawa o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1971), która weszła w życie już w dniu 24 października 2014 roku. Przedmiotem tej regulacji stała się realizacja przez przedsiębiorstwa górnicze świadczeń rekompensacyjnych z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (art. 1 ustawy). Za osoby uprawnione do tego świadczenia ustawa traktuje dwie kategorie osób (art. 2 ust. 1 lit a, b):

1) emeryta i rencistę mających ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy i pobierających to świadczenie, uprawnionych w trakcie pobierania świadczenia z tytułu emerytury lub renty do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń,

2) wdowy, wdowców i sieroty mających ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie powyżej wymienionej.

Wysokość rekompensaty wynosi 10.000 zł. Rekompensata jest wypłacana jednorazowo przez właściwe przedsiębiorstwo wypłacające przekazem pocztowym, przelewem na rachunek bankowy albo rachunek prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, wskazany we wniosku o wypłatę rekompensaty. W przypadku śmierci osoby uprawnionej, która złożyła wniosek o wypłatę rekompensaty, należną jej rekompensatę wypłaca

się w częściach równych wdowom, wdowcom i sierotom mającym ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie uprawnionej. Roszczenie o świadczenie z tytułu wypłaty rekompensaty wygasa po upływie 12 miesięcy od dnia złożenia wniosku o wypłatę rekompensaty (art. 4 ustawy). Wniosek o wypłatę rekompensaty osoba uprawniona składa do właściwego przedsiębiorstwa wypłacającego w terminie do 21 dni od dnia wejścia w życie ustawy (art. 5 ust. 1 ustawy).

Przedsiębiorstwo wypłacające odmawia w formie pisemnej, z podaniem przyczyny odmowy, wypłaty rekompensaty, jeżeli wniosek złożyła osoba nieuprawniona (art. 5 ust. 9 ustawy), Od odmowy, o której mowa w ust. 9, przysługuje odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych w terminie 14 dni od dnia otrzymania odmowy (art. 5 ust. 10 ustawy).

Rekompensaty są finansowane z dotacji celowej przyznawanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalni (art. 6 ust. 1 ustawy). Za przedsiębiorstwo wypłacające ustawa rozumie:

- 1) przedsiębiorstwo, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1327 i 1566) – w przypadku osób uprawnionych ze zlikwidowanych przedsiębiorstw górniczych lub przedsiębiorstw górniczych, które zaprzestały wydobycia węgla kamiennego na podstawie koncesji przed dniem wejścia w życie ustawy,
- 2) przedsiębiorstwo górnicze – w przypadku osób uprawnionych z przedsiębiorstw górniczych, które w dniu wejścia w życie ustawy prowadzą wydobycie węgla kamiennego na podstawie koncesji.

W uzasadnieniu do projektu ustawy o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla – druk sejmowy nr (...) – projektodawca (Rada Ministrów) wskazał, że celem ustawy jest zrekompensowanie, do pewnego stopnia, w ramach możliwości budżetu państwa, strat finansowych poniesionych przez osoby, które otrzymywały bezpłatny węgiel w naturze lub w ekwiwalencie, na podstawie układów zbiorowych pracy i związanych z nimi porozumień i utraciły to uprawnienie wskutek wypowiedzenia w tym zakresie układów zbiorowych pracy i porozumień z nimi związanych. Realizacja celu miała nastąpić poprzez wypłatę z budżetu państwa świadczenia rekompensacyjnego z tytułu trwałej utraty prawa do bezpłatnego węgla. Projektodawca wyjaśnił, że w obecnym stanie prawnym w grupie społecznej emerytów i rencistów górniczych powstała nierówność, która polega na tym, iż emeryci i renciści z kopalń zlikwidowanych przed dniem 1 stycznia 2007 roku, które po ogłoszeniu upadłości nie miały swoich następców prawnych, a co za tym idzie nikt nie wypowiedział emerytom i rencistom prawa do bezpłatnego węgla, nadal otrzymują deputaty węglowe w postaci ekwiwalentu pieniężnego wypłacanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z dotacji budżetowej, natomiast emeryci i renciści z kopalń czynnych zostali tego prawa pozbawieni wskutek dokonania skutecznych wypowiedzeń układów zbiorowych pracy i związanych z nimi porozumień w tym zakresie. Podano także, że z uwagi na fakt, że układy zbiorowe pracy i porozumienia z nimi związane obowiązujące w funkcjonujących przedsiębiorstwach górniczych lub ich następcach prawnych zostały w kwestii prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów skutecznie wypowiedziane, nie jest możliwe przywrócenie tego prawa w sposób inny niż poprzez odpowiednią zmianę przepisów prawa pracy wewnątrz obowiązującego w tych podmiotach. Takiemu rozwiązaniu są również przeciwne przedsiębiorstwa górnicze, gdyż ponowne przyznanie prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów i jego realizacja podwyższy koszty działalności pracodawcy, na co w obecnej sytuacji finansowej sektora górniczego, zarządy spółek nie mogą sobie pozwolić.

W związku z powyższym, celem projektu było wypłacenie finansowanego ze środków budżetu państwa świadczenia rekompensacyjnego z tytułu trwałej utraty prawa do bezpłatnego węgla, rekompensującego w możliwie jak największym stopniu korzyści utracone w wyniku nieotrzymania deputatu węglowego bądź ekwiwalentu pieniężnego. Każda z osób spełniających określone w projektowanej ustawie przesłanki otrzymania świadczenia rekompensacyjnego miała wystąpić o jego wypłatę poprzez złożenie odpowiedniego wniosku, przy czym wysokość rekompensaty nie stanowiła równowartości przysługującego węgla ani za lata, w których nie był już wydawany osobom uprawnionym, ani za lata przyszłe, w których mógłby być wydawany, gdyby uprawnienie nie zostało odebrane.

Osobą uprawnioną w rozumieniu projektowanej ustawy był emeryt lub rencista, który nie tylko miał ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, ale również pobierał świadczenie z tego tytułu. Osobie takiej przysługiwało również, na podstawie przepisów wewnętrznie obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, prawo do bezpłatnego węgla, które trwale utracił przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Ponadto osobą uprawnioną w zamiarze projektodawcy byli: wdowa, wdowiec i sieroty mające ustawowe prawo do renty rodzinnej po osobie uprawnionej, tak jak to było określone w zakładowych układach zbiorowych pracy i porozumieniach z nimi związanych.

Sąd Rejonowy uznał, iż osobą nieuprawnioną w rozumieniu projektu ustawy był pracownik przedsiębiorstwa górniczego, który miał ustalone prawo do emerytury lub renty na dzień skutecznego wypowiedzenia prawa do bezpłatnego węgla emerytom i rencistom, ale nie rozwiązał stosunku pracy i nie wystąpił do ZUS z wnioskiem o wypłatę emerytury lub renty. Przedsiębiorstwa górnicze skutecznie wypowiedziały wewnątrzzakładowe przepisy prawa pracy, dotyczące prawa do bezpłatnego węgla, tylko w przypadku emerytów i rencistów, którzy spełniają jednocześnie dwa warunki, tj. nabyli uprawnienia oraz pobierają świadczenie z ZUS. Wewnątrzzakładowe przepisy prawa pracy obowiązujące w przedsiębiorstwach górniczych nadal przyznają prawa dla pracowników. W związku z powyższym niezaliczanie do grupy osób uprawnionych pracowników, którzy nabyli uprawnienie do emerytury lub renty, ale nie pobierali świadczenia, ma na celu wyeliminowanie przypadków, w których osoba taka pobiera deputat przysługujący pracownikom.

Sąd Rejonowy wskazał, iż jak wynika z dat przyjętych w definicji osoby uprawnionej z przedsiębiorstwa górniczego, nie są również osobami uprawnionymi w rozumieniu niniejszej ustawy emeryci i renciści z kopalń zlikwidowanych przed dniem 1 stycznia 2007 roku, bowiem ZUS wypłaca im ekwiwalent pieniężny na mocy ustawy z dnia 7 września 2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego. Wynika to z faktu, że przy likwidacji tych kopalń nie zostały wypowiedziane ponadzakładowe czy też zakładowe układy zbiorowe pracy, z których przedmiotowe uprawnienie wynikało. Katalog osób, które miały nie pobierać świadczenia rekompensacyjnego przyznawanego w projekcie ustawy miała objąć emerytów i rencistów, których roszczenia z tytułu prawa do bezpłatnego węgla podlegają zaspokojeniu na podstawie prawomocnego wyroku sądowego. Przyjęto bowiem, że ich sytuacja, dzięki zaspokojeniu roszczeń, jest równa sytuacji emerytów i rencistów otrzymujących ekwiwalent, w związku z tym przyznawanie im świadczenia rekompensacyjnego czyniłoby ich pozycję uprzywilejowaną.

Mając na uwadze powyższe rozważania uznano, iż powodowie spełnili przesłanki do przyznania im świadczenia rekompensacyjnego określonego w ustawie o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla.

Jak wskazano powyżej, powód nabył uprawnienie emerytalne w listopadzie 2014 roku i pobierał to świadczenie. Podobnie powódka przeszła na emeryturę jeszcze w 2014 roku i także to świadczenie pobierała.

Sąd I instancji miał na uwadze, iż pozwana ostatecznie potwierdziła, że podstawą wypłaty emerytom ekwiwalentu za węgiel do końca 2014 roku było Porozumienie z dnia 20 grudnia 2004 roku. Bezspornym było, że pozwana wypłaciła powodowi S. ekwiwalent za węgiel emerycki za okres do końca 2014 roku.

W ocenie Sądu I instancji bez znaczenia pozostaje fakt, kiedy miała miejsce faktyczna wypłata. Istotnym jest bowiem to, że dana osoba do końca 2014 roku była uprawniona do deputatu węglowego. Nadto wypłacony ekwiwalent mógł dotyczyć tylko okresu do końca 2014 roku, bowiem za okres późniejszy deputat węglowy nie przysługiwał.

Z treści Załącznika nr 14 do Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku wynika, że prawo do bezpłatnego węgla emerytów, rencistów i innych uprawnionych osób, o których mowa w § 3, zwanych dalej w załączniku „uprawnionymi”, realizowane jest w ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla. Z treści Załącznika nr 14 do Porozumienia wprost wynika, kto jest osobą „uprawnioną”. Także w § 4 Załącznika wskazano, komu przysługuje bezpłatny węgiel. W ocenie Sądu z treści Załącznika nr 14 wynika, że dopiero będąc „uprawnionym” można złożyć

wniosek o bezpłatny węgiel. Taki wniosek jest zatem wyłącznie czynnością techniczną, a jego niezłożenie nie oznacza, że dana osoba traci uprawnienie.

Mając ustalone prawo do emerytury i pobierając tą emeryturę powodowie byli uprawnieni, jako emeryci, do ekwiwalentu pieniężnego za bezpłatny węgiel na podstawie regulacji, która utraciła moc przed dniem wejścia w życie ustawy

o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla. Wprawdzie powódka była uprawniona za jeden dzień, ale to uprawnienie jednak było.

W ocenie Sądu Rejonowego, pozwana nieprawidłowo zatem wskazała, że powodowie nie są osobami uprawnionymi do otrzymania kwoty 10 000 zł tytułem rekompensaty.

Mając na uwadze powyższe zasądzono od pozwanej na rzecz powoda R. S. i na rzecz powódki H. S. (1) kwotę po 10 000 zł tytułem rekompensaty za utratę prawa do bezpłatnego węgla.

Apelację wniosła pozwana. Zaskarżyła wyrok w całości i zarzuciła naruszenie prawa materialnego, a to art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12.10.2017r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla, przez nieprawidłową jego wykładnię i przyjęcie, że powodom przysługuje rekompensata za węgiel dla emerytów, pomimo, że do końca 2014r. tego węgla w ekwiwalencie nie pobrali.

Podnosząc powyższy zarzut pozwana wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanej kosztów zastępstwa procesowego za II instancję według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. zważył co następuje:

Apelacja pozwanej nie jest uzasadniona.

W ocenie Sądu Okręgowego wyrok Sądu I instancji jest trafny albowiem odpowiada prawu.

Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w zakresie zgłoszonych przez powodów roszczeń, a ocena dowodów nie narusza zasad określonych w art. 233 kpc, dlatego też Sąd Okręgowy w całości przyjął za własne ustalenia Sądu I instancji.

Sąd Okręgowy podziela także w całości rozważania prawne Sądu I instancji, uznając iż są wyczerpujące i nie wymagają dodatkowej argumentacji.

Odnosząc się do zarzutu apelacji wskazać należy, iż nie doszło do naruszenia przez Sąd I instancji prawa materialnego, a to przepisu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12.10.2017r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla.

Zdaniem Sądu Okręgowego, powodowie są uprawnieni do spornego świadczenia w świetle przepisów zacytowanych przez Sąd I instancji, a zatem Sąd Okręgowy nie będzie ich cytować w tym miejscu.

Wskazać należy, iż poza sporem w sprawie był fakt, co podkreślił Sąd I instancji, iż pozwana nie kwestionowała tego, że podstawą wypłaty emerytom ekwiwalentu za węgiel do końca 2014 roku było - Porozumienie z dnia 20 grudnia 2004 roku.

Zgodnie zaś z tą regulacją, byłym pracownikom, których stosunek pracy został rozwiązany z (...) S.A. w K. po dniu wejścia w życie (tj. po dniu 1 stycznia 2005 roku) w związku z przejściem na emeryturę lub rentę przysługiwał bezpłatny węgiel w wymiarze 3 ton rocznie. Prawo do bezpłatnego węgla dla emerytów, rencistów i innych

uprawnionych realizowane było w ekwiwalencie pieniężnym; natomiast prawo to na wniosek uprawnionego mogło zostać zrealizowane także w naturze. Bezpłatny węgiel przysługiwał na wniosek uprawnionego od dnia nabycia prawa do emerytury, renty, renty rodzinnej lub świadczenia przedemerytalnego określonego w decyzji organu uprawnionego do przyznania tych świadczeń (§5 Porozumienia).

Skutecznie prawa do deputatu węglowego pozbawiono emerytów i rencistów dopiero od dnia 1 stycznia 2015r.

Powodowie skorzystali z prawa do emerytury przed upływem 2014r. i co istotne pozwana, realizując zobowiązanie jakie na siebie przyjęła, zgodnie z cyt. wyżej Porozumieniem z dnia 20 grudnia 2004r. - wypłaciła deputat węglowy za 2014r. - powodowi R. S., który taki wniosek złożył, natomiast powódka deputatu nie otrzymała, ale tylko dlatego, gdyż wniosku nie zdążyła złożyć, przeszła bowiem na emeryturę z dniem 30 grudnia 2014r.

W okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, wskazać należy, iż pozwana realizowała wobec powodów zobowiązania, jakie przyjęła na siebie przejmując powodów z dniem 1 sierpnia 2014r., a wynikające z cyt. w. Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004r., z tą bowiem datą - nowym pracodawcą powodów w trybie art. 23¹ k.p. została pozwana spółka, w związku z nabyciem w dniu 31 lipca 2014 roku od (...) S.A. w K. zakładu (...). Pozwana spółka przejęła tylko czynnych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, natomiast byli pracownicy KWK (...) zostali przyporządkowani do Zakładu (...) S.A. w K.. Przez okres jednego roku od daty zbycia KWK (...) pracownicy tej kopalni mieli zachowane dotychczasowe warunki płacowe.

Rację miał zatem Sąd I instancji, iż powodowie mając ustalone prawo do emerytury i pobierając te emerytury, byli uprawnieni, jako emeryci, do ekwiwalentu pieniężnego za bezpłatny węgiel na podstawie regulacji tj. Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004r., która z kolei utraciła moc przed dniem wejścia w życie ustawy o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla. Bowiem od dnia 1 stycznia 2015r. deputat węglowy już im nie przysługiwał.

Natomiast, bez znaczenia pozostawał fakt, iż powódka nie złożyła wniosku i wypłatę tego deputatu. Nie złożenie wniosku nie pozbawiało jej tego prawa. Złożenie bowiem samego wniosku było czynnością techniczną, istotnym jest natomiast to, że dana osoba do końca 2014 roku była uprawniona do deputatu węglowego.

Nadto wypłacony ekwiwalent mógł dotyczyć tylko okresu do końca 2014 roku, bowiem za okres późniejszy deputat węglowy emerytom nie przysługiwał.

Z tych też względów apelacja pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na marginesie rozważań wskazać należy, iż wniosek powodów zawarty w piśmie z dnia 15 maja 2019r. był bezprzedmiotowy, bowiem pozwana nigdy w toku procesu, ani też w apelacji nie kwestionowała podstawy prawnej swojego zobowiązania wobec powodów.

Reasumując, na mocy art. 385 kpc apelację oddalono.

O kosztach zastępstwa procesowego poniesionych przez powodów za II instancję orzeczono jak w sentencji.

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek (spr.) (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia